

Міністерство освіти і науки України

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ЗАГАЛЬНА ПРОГРАМА

докторського іспиту зі спеціальності

Галузь знань 03 – Гуманітарні науки

Спеціальність 032 – Історія та археологія

Затверджено вченою радою
Навчально-наукового інституту
соціально-гуманітарних технологій

Протокол № 5 від 18 червня 2024 р.

Директор
Андрій КІПЕНСЬКИЙ

Харків 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Загальна програма докторського іспиту зі спеціальності 032 Історія та археологія для аспірантів складена відповідно до Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Положення про докторський іспит зі спеціальності та освітньо-наукової програми «Історія науки та українознавства»

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. «Методологія та напрями історичної науки»

Рекомендована література

1. Археологія (для студентів спеціальності «Історія»): навч.- метод. посібник / Авт.-упоряд. І.Б. Скакальська. Перевид., доп. й уточн. Кременець, 2020. 120с. URI: https://kogpa.edu.ua/images/main_dir/kaf_ist/monograph_posibn/arche_posib.pdf
2. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. Київ : Ніка-Центр, 2016. 440 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Aleida_Assmann/Prostory_spohadu.pdf
3. Берк П. Нові перспективи історіописання. Київ : Ніка-Центр, 2010. 638 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Berk_Piter/Novi_pidkhody_do_istoriopysannia.pdf
4. Вжосек В. Історія-Культура-Метафора. Про історичне мислення / В. Вжосек. Київ : Ніка-Центр, 2012. 296 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Wrzosek_Wojciech/Istoriia_-_Kultura_-_Metafora_Pro_istorychne_myslennia.pdf
5. Дворкін І. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни "Сучасні напрями історичних досліджень" : для аспірантів спеціальності 032 "Історія та археологія" / І. В. Дворкін, А. В. Харченко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2022. 50 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/59343>
6. Доманська Є. Історія та сучасна гуманітаристика. Київ: Ніка-Центр, 2012. 264 с. URI: https://shron1.chtyvo.org.ua/Domanska_Ewa/Istoriia_ta_suchasna_humanitarystyka.pdf
7. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 1999. 227 с. URI: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Metodolohiia_istorii_vid_davnyny_do_suchasnosti.pdf
8. Копилов С. А., Верстюк В. В. Історіографія всесвітньої історії: навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи студентів історичних факультетів. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 162 с. URI:

<http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4624/Kopylov-S.A.-Verstiuk-V.V.-Istoriografii-vsesvitnoi-istorii.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

9. Ласінська М.Ю. Історіографія археології : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2019. 292 с. URI: http://history.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Історіографія-археології.-навчально-методичний-посібник_Ласінська-М.Ю..pdf
10. Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник. – Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с. URI: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/11608/1/Лях%20-%20Методологія%20історії.pdf>
11. Методичні вказівки з навчальної дисципліни "Сучасні напрями історичних досліджень" : для аспірантів спец. 032 "Історія та археологія" / уклад.: І. В. Дворкін, А. В. Харченко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2022. 31 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/59344>
12. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни "Методологія наукових досліджень": для аспірантів спец. 032 "Історія та археологія" / уклад.: Я. В. Мотенко, Є. К. Шишкіна ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2021. 47 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54525>
13. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни "Методологія наукових досліджень": для аспірантів спец. 032 "Історія та археологія" / уклад.: Я. В. Мотенко, Є. К. Шишкіна ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2021. 55 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54526>
14. Мотенко Я.В., Шишкіна Є.К. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. для аспірантів спеціальності 032 «Історія та археологія». Харків : НТУ «ХПІ», 2021. 208 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/56109>
15. Музичко О.Є. Історія, концепції та сучасні досягнення історичної науки: методичні рекомендації з обов'язкового курсу для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія. Одеса, ОНУ, 2021. 35 с. URI: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/31264/1/konzep.pdf>
16. Скляр В. М. Етномовний склад населення Харківської області: за матеріалами Всеукраїнського перепису населення 2001 року: монографія. Харків: ФОП Панов А.М., 2020. 641 с. URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/33ad8c44-68de-421b-80b2-35c58dc132e6/content>
17. Стефанюк Г.В. Навчально-методичний посібник «Джерелознавство і архівознавство: опорні конспекти лекцій, глосарій. Навчально-методичний посібник для студентів

- денної і заочної форм навчання спеціальності 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 128 с. URI: <https://kiid.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/124/2020/03/Стефанюк-Г.В.-Джерелознавство-і-архівознавство.-Навчально-методичний-посібник-для-студентів-спеціальності-032-Історія-та-археологія.pdf>
18. Тестові завдання з дисципліни "Методологія наукових досліджень": для аспірантів спец. 032 "Історія та археологія" / уклад.: Я. В. Мотенко, Є. К. Шишкіна ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2021. 64 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54539>
19. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації. Київ : «К. І. С.», 2012. 400 с. URI: https://shron1.chtyvo.org.ua/Jerzy_Topolski/Yak_my_pyshemo_i_rozumiiemo_istoriiu_Taie_mnytsi_istorychnoi_naratsii.pdf
20. Хрящевська Л. М. Етнологія : навчальний посібник для здобувачів закладів вищої освіти. Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. 305 с. URI: http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1087/1/Хрящевська_Навчальний%20посібник%20Етнологія_.pdf

Перелік запитань

1. Загальна характеристика методології історичної науки. Філософські теорії історії (О.Шпенглер, М.Вебер, А Тойнбі та ін.)
2. Основні принципи та методи історичних досліджень.
3. Особливості методології «нової історичної науки».
4. Трансдисциплінарний та міждисциплінарний підхід в історії.
5. Поняття історії пам'яті. Конфлікти пам'яті.
6. Методологія усноісторичних досліджень.
7. Цифрова історія: поняття, проблеми і перспективи
8. Об'єкт і предмет історії науки.
9. Поняття історіографії. Її предмет, завдання та місце в системі історичних наук.
10. Історія світової історичної науки. Основні тенденції розвитку сучасної української історіографії.
11. Типологія та методологія аналізу історичних джерел.
12. Історичне джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни на сучасному етапі.

13. Предмет і завдання археологічної науки. Сучасні методи польових археологічних досліджень.
14. Історія археології. Найбільші наукові центри України та світу.
15. Предмет та завдання етнології. Поняття етнос та етнічна ідентичність.
16. Особливості українського етногенезу.
17. Українське націотворення у контексті теорій націй та націоналізму.
18. Поняття «соціальна історія», підходи і методичні основи.
19. Місце історії повсякденності в історичній науці.
20. Особливості методології локальної історії.

Тема 2. «Особливості розвитку українських земель в контексті світової історії»

Рекомендована література

1. Гуржій О. Наддніпрянська Україна та зарубіжний світ у соціально-економічних вимірах XVII–XVIII ст. Історичні нариси / Відп. Ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 296 с. – URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016571
2. Гутник М.В., С. А. Радогуз С.А., Ткаченко С.С. Історія науки й техніки: конспект лекцій. Харків : НТУ “ХПІ”, 2019. 40 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43292>
3. Журило Д.Ю., Журило А.Г. Нариси історії Харківського політехнічного інституту. Харків: ФОП Панов А.М., 2021. 216 с. 2 екз. В НТБ НТУ “ХПІ”.
4. Історія науки й техніки : навч. посіб. / Р. В. Гула, І. Г. Передерій, О. В. Вітринська, Л. Б. Гаращенко. К. : «Каравела», 2020. 240 с. URI: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/6703/1/ІСТОРИЯ%20НАУКИ%20Й%20ТЕХНІКИ.pdf>
5. Лебедев І. К. Історія науки і техніки : навч.-метод. матеріали для студ. ф-ту прикладної математики ; навч. посіб. для студ. спец. 113 «Прикладна математика», 121 «Інженерія програмного забезпечення», 123 «Комп’ютерна інженерія» / І. К. Лебедев, Л. Р. Ігнатова, А. І. Махінко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 128 с– URI: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/43919/1/Istoria_nauky_tekhniky.pdf

6. Пономаренко Л. А. Картографічні матеріали України XVIII століття як історико-географічне джерело / Відп. Ред. Г. В. Боряк; Упор. Р. І. Сосса. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 133 с. – URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017063
7. Романько, І. І. Історія та культура української діаспори. Навчальний посібник. Частина 1. Кропивницький : ЛА НАУ, 2020. 328 с. URI: <http://dspace.sfa.org.ua:80/handle/123456789/990>
8. Романько, І. І. Історія та культура української діаспори. Навчальний посібник. Частина 2. Кропивницький : ЛА НАУ, 2020. 260 с. URI: <http://dspace.sfa.org.ua:80/handle/123456789/991>
9. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький: Полководець, дипломат, державотворець / Наук. Ред. Ю. І. Шаповал. НАН України. Інститут історії України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. Київ: Парлам. Вид-во, 2020. 752 с. (Політичні портрети) URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015239
10. Смолій В., Степанков В. Феномен Української національної революції XVII ст.: компаративні та евристичні проєкції / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2019. 374 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0014814
11. Танцюра В. І. Історія України : навчальний посібник / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. 2-ге вид., доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 536 с. URI: https://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/metod_ua/pdf/tancura_kulich_peresada_2020.pdf
12. Тітова О. О. Історія науки та техніки : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Інформаційні системи та технології» освітньо-професійної програми «Інформаційні системи та технології». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 76 с. URI: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/769315/mod_resource/content/1/Історія%20науки%20та%20техніки_посібник_Тітова_О_О.pdf

13. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2020. 814 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015027
14. Черкас Б., Вашук Д. Східне Пограниччя Європи: Український фронт у добу пізнього середньовіччя / Упорядк. Наук. Апарату: С. Блащук, Ю. Грищенко. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2021. 176 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016966
15. Яковенко Н. Вступ до історії. Київ: Критика, 2007. 376 с. URI: https://chtyvo.org.ua/authors/Yakovenko_Natalia/Vstup_do_istorii/

Перелік запитань

1. Загальна періодизація та характеристика доісторичного періоду.
2. Формування перших технічних та технологічних знань людства.
3. Давні цивілізації Старого Світу та доколумбових спільнот Нового світу.
4. Особливості формування науково-теоретичного мислення в античності.
5. Пам'ятки кочових народів та античних міст-держав Північного Причорномор'я.
6. Теорії прабатьківщини ранніх слов'ян. Культурний розвиток східнослов'янських племен.
7. Основні особливості та закономірності розвитку цивілізацій Середньовіччя.
8. Специфіка наукового мислення та уявлень про природу в Середні віки. Наукові та технічні досягнення, перші університети.
9. Археологічні та писемні пам'ятки давньої Русі.
10. Розкол християнства 1054 р.: причини і наслідки.
11. Хронологія, основні процеси та події Нового часу.
12. Гуманістична переорієнтація наук та зрушення в науковому пізнанні епохи Відродження. Обґрунтування в природознавстві геліоцентричної картини світу.
13. Винайдення книгодрукування і його вплив на розвиток суспільства.
14. Реформація та контрреформація в Європі.
15. Європейська історія періоду Великих географічних відкриттів.

16. Наукові знання та технічні винаходи доколумбових цивілізацій Америки
17. Колоніальні завоювання XVI–XVII ст.
18. Наукова революція XVII ст.: її особливості і суть
19. Просвітництво: основні ідеї та представники
20. Розвиток науки і техніки в умовах промислової революції XIX ст.

Тема 3. «Глобальна історія новітнього часу і Україна»

Рекомендована література

1. Бадида А.Ю. Соціальна держава в умовах глобалізації: монографія. Ужгород: РІК-У, 2019. 200 с. URI: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/25281>
2. Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. Ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 264 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017516
3. Головка В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016478
4. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с. URI: <https://hdl.handle.net/11300/15487>
5. Гриценко О. А. Декомунізація в Україні як державна політика і як соціокультурне явище / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України; Інститут культурології НАМ України. К, 2019. 320 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0014963
6. Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. (Україна. Нариси історії).

- http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016476
7. Історичні нариси з розвитку техніки в Україні : кол. монографія / Л. О. Гріффен [та ін.]; заг. ред. Л. О. Гріффен. Київ : ТОВ "Талком", 2023. 440 с. URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/be768c25-fc0f-421c-821f-92068ab3285a/content>
  8. Кудлай О. Б. Міністерство освіти УНР доби Української Центральної Ради: створення, структура, діяльність / Відп. ред. В. Ф. Верстюк. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2019. 160 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0014854
  9. Новітня історія країн Азії та Африки: Навчально-методичний посібник з організації самостійної роботи для студентів історичного факультету. Вид. 3, випр. і доп. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 108 с. URI: <https://drive.google.com/file/d/1drYUeY7cGyhjSuGTMAay0C-iydrxABK3/view>
  10. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія / Борис Олександрович Парахонський, Галина Михайлівна Яворська. Київ : НІСД, 2019. 560 с. URI: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07/Monografiya_Ontologiya_print.pdf
  11. Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. Кн. 1 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 802 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016979
  12. Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. Кн. 2 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 1526 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016979

[T=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016980](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016980)

13. Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. Кн. 3 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь, С. Блащук. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 844 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017541
14. Рева І. По той бік себе: соціально-психологічні та культурні наслідки Голодомору і сталінських репресій: Науково-популярне видання. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: К.І.С., 2019. 272 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015083
15. Революція Гідності: на шляху до історії: Збірник наукових праць / Відп. Ред.: І. Пошивайло, Л. Онишко. Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності; Український інститут національної пам'яті; Інститут історії України Національної академії наук України; Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Український католицький університет. Київ: Національний музей Революції Гідності, 2020. 384 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015587
16. Романько І.І. Воєнна історія України. Навчальний посібник. Частина друга: Воєнна історія України ХХ – початку ХХІ століть. Кропивницький: Видавництво ЛА НАУ, 2021. 492 с. URI: <https://dspace.sfa.org.ua/handle/123456789/977?locale=ru>
17. Смолій В., Степанков В., Горобець В., Чухліб Т. Дипломатія Українського Гетьманату в міжнародних політичних комбінаціях раннього нового часу / Відп. Ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 512 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017061

18. Смолій В., Ясь О. Суспільні ідеали та уявні проєкції українського майбутнього у репрезентації «діючих» генерацій інтелектуалів ХХ – початку ХХІ ст. / За ред. В. Смолія; Упорядк. Бібліограф., імен, і предмет, покаж. С. Блащук. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2019. 302 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0014863
19. Суспільство і влада в радянській Україні років непу (1921–1928). Колективна монографія. Том 1 / Відп. ред. С. Кульчицький; Авт. кол.: Л. В. Гриневич, Т. М. Євсєєва, Г. Г. Єфіменко, С. В. Кульчицький, С. Р. Лях, В. І. Марочко, О. М. Мовчан, І. Є. Ніколаєв, Р. Ю. Подкур, Я. Л. Примаченко, О. Л. Рябченко, О. В. Юркова, Л. Д. Якубова. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2015. 656 с. URI: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=10622
20. Шевченко А. Є. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник / А. Є. Шевченко, С. В. Кудін. Вінниця: ТОВ «Твори». 2020. 688 с. URI: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2FMB_Pravo/Shevchenko-DPU.pdf

Перелік запитань

1. Система міжнародних відносин на початку ХХ ст.
2. Перша світова війна: причини, учасники, наслідки.
3. Науково-технічні революції ХХ ст. та їхній вплив на суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток суспільства.
4. Українська революція 1917–1921 рр.
5. Основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку країн Європи і Північної Америки у період між світовими війнами.
6. Українські землі в міжвоєнний період.
7. Нацистська Німеччина: внутрішня і зовнішня політика
8. Радянська тоталітарна система: становлення та особливості
9. Друга світова війна (1939–1945 рр.) та її геополітичні наслідки
10. «Холодна війна»: причини, перебіг, наслідки
11. Інтеграційні процеси у повоєнній Європі: створення ЄС

12. Встановлення прорадянських режимів в країнах Центрально-Східної Європи (1945–1948 рр.): етапи та особливості
13. Арабо-ізраїльський конфлікт: генеза та основні етапи
14. Криза європейської колоніальної системи: причини, рушійні сили і наслідки процесу деколонізації в країнах Африки та Азії у другій половині ХХ ст.
15. Закінчення «холодної війни» і формування нового світопорядку.
16. «Оксамитові революції» та трансформація посткомуністичних суспільств.
17. Наукова картина світу в епоху глобалізації.
18. Людство в умовах інформаційного суспільства: виклики, перспективи, стратегії розвитку.
19. Особливості розвитку країн світу на сучасному етапі.
20. Місце російсько-української війни в глобальному протистоянні початку ХХІ ст.

Затверджено на засіданні кафедри українознавства, культурології та історії науки від 15 червня 2024 р. протокол № 15.

Завідувач кафедри

Олена ТВЕРИТНИКОВА

Голова групи забезпечення
(проектної групи) спеціальності

Олена ТВЕРИТНИКОВА